

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/15/2020
Identifikačné číslo spisu: 5114235763
Dátum vydania rozhodnutia: 24.02.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:5114235763.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Viery Petrikovej a JUDr. Jany Haluškovej, v spore žalobcov: 1/ Š. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXX/XX, P., 2/ K. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXX/XX, P., obaja zastúpení AK JUDr. Gelatka, s. r. o., so sídlom Námestie SNP 17, Rajec, proti žalovanému: Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951, právne zastúpený Advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., so sídlom Štefániková 8, Bratislava, o určenie neplatnosti záložnej zmluvy, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 17C/353/2014, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/4/2019 zo dňa 15.10.2019, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovaného z a m i e t a.

Žalobcom priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia 1/ a 2/ sa žalobou doručenu súdu 06.11.2014 domáhali určenia neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok č. 02/064B/08 zo dňa 10.06.2008 uzatvorenej medzi žalovaným ako záložným veriteľom a žalobcami 1/ a 2/ ako záložcami, ktorej predmetom bolo zriadenie záložného práva k bytu č. 14, nachádzajúcemu sa vo vchode č. 1 na 4. poschodí v bytovom dome súpisné č. XXX postaveného na pozemku parcela č. XXXX/X, spoluvlastnícky podiel 1/1 a k spoluvlastníckemu podielu 66/888 na spoločných častiach a spoločných zariadeniach, všetko zapísané na LV č. XXXX pre katastrálne územie P., obec P., okres Ž.. Žalobu skutkovo odôvodnili tým, že žalobcovia ako záložcovia uzatvorili dňa 10.06.2008 záložnú zmluvu za účelom zabezpečenia pohľadávok záložného veriteľa z úveru poskytnutého na základe zmluvy o termínovanom úvere č. 02/064/08 tretej osobe - spoločnosti GAMED, s.r.o. Žalobca 1/ bol v čase uzatvorenia záložnej zmluvy zamestnancom spoločnosti GAMED, s.r.o. Žalobcovia svoj nárok odôvodňovali i tým, že im neboli poskytnuté komplexné informácie o uskutočňovanom právnom úkone, neboli so záložnou zmluvou oboznámení, že nemali čas si zmluvu prečítať.

1.1. Súd prvej inštancie s poukazom na právny záver odvolacieho súdu vyslovený v uznesení č. k. 11Co/242/2017-183 zo dňa 14.11.2017 posudzoval (ne)platnosť zmluvy o zriadenie záložného práva z

hľadiska náležitostí tejto zmluvy, z hľadiska rozporu jej zmluvných dojednaní, ako aj postupu pri jej uzatváraní s dobrými mravmi (§ 3 v spojení s § 39 Občianskeho zákonníka). Súd prvej inštancie skonštatoval, že na platnosť zmluvy nemá vplyv tvrdenie žalobcov, že nemali dostatok času na oboznámenie sa s obsahom zmluvy, pretože od nich záviselo, či zmluvu podpíšu. Ak žalobcovia neboli presvedčení o svojej vôli, nemuseli zmluvu podpísať, resp. mohli žiadať rovnopis zmluvy pred jej podpísaním alebo riadne si ju prečítať pred podpísaním, pričom žalobcov nikto nenútil k tomu, aby zmluvu podpísali bez prečítania. Uzavretá zmluva zo dňa 10.6.2008 je zvýrazneným názvom uvedená ako Zmluva o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok a jej predmetom bolo zriadenie záložného práva na zabezpečenie úveru zvýraznením Zmluvy o terminovanom úvere č. 02/064/08 uzatvorenej medzi žalovaným a spoločnosťou GAMED, s. r. o.. Argumenty uvádzané žalobcami o dohodnutej kontraktácii považoval súd za špekulatívne a účelové. Pri právnom úkone urobeného v písomnej forme je právne významná iba vôľa účastníkov vyjadrená v písomnom texte. Zámery účastníkov, ktoré neboli vyjadrené v písomnom texte alebo ktoré sú odlišné od zámerov zachytených v listine o právnom úkone sú právne bezvýznamné. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že v predmetnej veci nebol zistený žiadny dôvod, ktorý by zakladal neplatnosť zmluvy i v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka a Zmluva o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok zo dňa 10.06.2008 uzavretá medzi stranami sporu je platná a boli splnené všetky zákonné podmienky pre vznik záložného práva v prospech žalovaného, a preto žalobu zamietol.

2. Na odvolanie žalobcov Krajský súd v Žiline rozsudkom sp. zn. 11Co/4/2019 zo dňa 15.10.2019 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že určil, že Zmluva o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok č. 02/064B/08 zo dňa 10.06.2008 uzatvorená medzi žalovaným ako záložným veriteľom a žalobcami v rade 1/, 2/ ako záložcami, ktorej predmetom bolo zriadenie záložného práva k bytu č. 14 nachádzajúcemu sa vo vchode č. 1 na 4. poschodí v bytovom dome súp. č. XXX postavenému na pozemku parcela č. XXXX/X, spoluvlastnícky podiel 1/1 a k spoluvlastníckemu podielu 66/888 na spoločných častiach a spoločných zariadeniach, nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX pre katastrálne územie P., je neplatná a žalobcom 1/, 2/ priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2.1. Odvolací súd vec právne posúdil podľa § 39 OZ a dospel k záveru, že uzatvorená záložná zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom pre rozpor s dobrými mravmi. V súdnej veci sú podľa názoru odvolacieho súdu také okolnosti vychádzajúce z procesu kontraktácie, správania sa dotknutých subjektov a z osobitosti na strane žalobcov 1/, 2/ ako slabšej zmluvnej strany, že uzatvorená záložná zmluva z hľadiska dobrých mravov neobstoí. Zdôraznil, že zálohom v tomto prípade je obydlie žalobcov 1/, 2/ a ich detí, čomu treba venovať mimoriadnu pozornosť. Túto pozornosť mala pri dojednávani zmluvného vzťahu ako profesionál na poskytovanie úverov zachovať aj banka, ktorá podľa názoru odvolacieho súdu iba sledovala svoj vlastný záujem na zabezpečení ponúkaného úveru a nebrala ohľad na postavenie žalobcov 1/, 2/ ako slabšej zmluvnej strany - neskúsenosť, neschopnosť vyjednávania. Nemožno prehliadnuť, že pri dojednávani záložného práva úverový dlžník, ktorý v podstate konal v zhode s bankou, zneužil závislý vzťah, keď o poskytnutie zálohu požiadal svojho zamestnanca. Sledoval pritom výhradne iba svoj vlastný záujem a zneužil dôveru žalobcu v 1/ rade. Je treba tiež zohľadniť aj osobitosti na strane žalobcov v 1/ a v 2/ rade, pričom zo všetkých okolností veci vyplýva, že ide o osoby neskúsené, dôverčivé, ľahko zneužiteľné, ekonomicky slabé, vo vzťahu ku ktorým práve banka ako profesionál mala pristupovať s odbornou starostlivosťou.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej ako „dovolateľ“) dovolanie prípustnosť ktorého odôvodnil poukazom na § 421 písm. b/ CSP a ust. § 420 písm. f/ CSP.

3.1. Uplatnil dovolací dôvod podľa ust. § 420 písm. f/ CSP, pričom porušenie práva na spravodlivý proces má spočívať v nasledujúcom postupe odvolacieho súdu:

3.1.1. Odvolací súd vec posúdil z pohľadu ustanovenia § 52 OZ, ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité bez toho, aby žalovaného vyzval na vyjadrenie k možnému použitiu tohto ustanovenia, čím porušil § 382 CSP.

3.1.2. Odvolací súd vykonal prieskum rozporu záložnej zmluvy s dobrými mravmi nad rámec procesného návrhu žalobcov a v rozsahu, v ktorom sa žalovaný k tomuto rozporu vyjadriť nemohol. Odvolací súd si sám ex offio vyhľadal dôvod neplatnosti a svoj názor založil len na dôkazoch spočívajúcim vo výsluchu žalobcov.

3.1.3. Odvolací súd neodôvodnil, na základe čoho posúdil ako prípustnú žalobu o určenie neplatnosti zmluvy, pričom ak tento typ žaloby subsumoval pod niektorý z prípadov upravených v § 137 CSP, neuviedol, o ktorý druh išlo, neposúdil podmienky procesnej prípustnosti žaloby.

3.2. Dovolateľ tiež namietal dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pričom nastolil tri právne otázky, ktoré podľa jeho názoru dovolací súd vo svojej praxi neriešil:

3.2.1. Aplikuje sa na právny vzťah založený záložnou zmluvou, zabezpečujúcou úver poskytnutý podnikateľovi analogicky § 52 a nasl. OZ, ak je záložcom fyzická osoba?

Dovolateľ namietal, že princíp analógie podľa § 853 ods. 1 OZ sa použije výlučne na občianskoprávne vzťahy, v danom prípade išlo o obchodný záväzkový vzťah, kde možno postupovať výlučne podľa ustanovení Obchodného zákonníka. Navyše odvolací súd neuplatnil analogickú aplikáciu predpisov o ochrane spotrebiteľa, ale vykonal extenzívny výklad pojmu spotrebiteľ bez toho, aby ho primerane vysvetlil.

3.2.2. Odporuje dobrým mravom záložná zmluva uzavretá za účelom zabezpečenia podnikateľského úveru v prípade, ak je záložca, ktorý nie je zároveň dlžníkom, zamestnancom dlžníka?

Dovolateľ zdôraznil, že v prípade tejto otázky je sporným posúdenie morálneho obmedzenia v osobe záložcu. Podľa odvolacieho súdu, pokiaľ je záložcom zamestnanec záložného dlžníka, je takýto úkon v rozpore s dobrými mravmi, s ohľadom na podriadenosť a dôveru zamestnanca voči zamestnávateľovi. Takéto posúdenia je však tendenčné nemajúce oporu v právnej úprave.

3.2.3. Je banka povinná pri zabezpečovaní podnikateľského úveru skúmať, či je záložca zamestnancom úverového dlžníka a v prípade pozitívneho zistenia realizovať kontrakčný proces rovnako, ako keby išlo o spotrebiteľa?

Dovolateľ argumentoval, že mu nie je zrejme ako špecificky a konkrétne bol povinný zapojiť žalobcov do kontrakčného procesu, keďže prebehol v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Navyše odvolací súd neoznačil žiadnu konkrétnu povinnosť (okrem obozretnosti). Úvahy odvolacieho súdu preto považoval za tendenčné.

4. K dovolaniu sa vyjadrili žalobcovia prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Napadnuté rozhodnutie považovali za vecne správne a navrhli ho v zmysle ust. § 448 CSP ako nedôvodné zamietnuť a priznať im náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP), a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP.

6. Žalovaný prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f/ CSP a svoju argumentáciu o existencii vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP založil na tvrdení, že odvolací súd vec posúdil z pohľadu ustanovenia § 52 OZ, ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité bez toho, aby žalovaného vyzval na vyjadrenie k možnému použitiu tohto ustanovenia a mal za to, že postup odvolacieho súdu je potrebné hodnotiť ako vydanie tzv. prekvapivého rozhodnutia.

6.1. V súlade s ust. § 382 CSP ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili. Účelom tohto ustanovenia je predchádzanie vydávania prekvapivých rozhodnutí.

6.2. Vo vzťahu k ustanoveniu § 382 CSP dovolací súd uvádza, že o prekvapivé rozhodnutie ide vtedy, ak odvolací súd nepostupoval v zmysle ustanovenia § 382 CSP, a zároveň pri svojom rozhodovaní použil ako rozhodujúce zákonné ustanovenie, ktoré v konaní pred súdom prvej inštancie nebolo použité, a ktorého aplikácie sa v priebehu sporu strany nedomáhali, a to ani v priebehu odvolacieho konania. O „nové“ ustanovenie právneho predpisu nejde ani vtedy, ak už bolo predmetné ustanovenie aplikované v skoršom štádiu konania, napr. v skoršom rozhodnutí súdu prvej inštancie (zrušenom na základe použitia opravných prostriedkov), alebo ak jeho možná aplikácia bola posudzovaná v predchádzajúcom kasačnom rozhodnutí odvolacieho súdu (R 48/2020).

6.3. V danom prípade z obsahu spisu vyplýva, že na možnú aplikáciu § 52 OZ na danú vec poukázal odvolací súd v uznesení sp. zn. 11Co/242/2017 zo 14.11.2017 v bode 11. až 13., ktorým zrušil predchádzajúci rozsudok súdu prvej inštancie z 7.6.2017 a k tomuto uzneseniu odvolacieho súdu zaslala vyjadrenie žalovaná podaním z 26.1.2018 (č. l. 197 a nasl.). Dovolací súd preto konštatuje, že o prekvapivé rozhodnutie v danom prípade nejde.

7. Porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľ vidí aj v tom, že odvolací súd, vykonal prieskum rozporu záložnej zmluvy s dobrými mravmi nad rámec procesného návrhu žalobcov a v rozsahu, v ktorom sa žalovaný k tomuto rozporu vyjadriť nemohol.

7.1. Neplatnosť právneho úkonu uvedená v ustanoveniach § 37 až § 40 ods. 1 OZ má povahu absolútnej neplatnosti, ktorá pôsobí od počiatku. Na skutočnosti, ktoré majú za následok neplatnosť právneho úkonu prihliada súd aj bez návrhu, ak v konaní vyjdú najavo. V danom prípade odvolací súd v uznesení sp. zn. 11Co/242/2017 zo 14.11.2017 uviedol, že v konaní vyšli najavo skutočnosti, ktoré spôsobujú povinnosť súdu skúmať, či uzatvorená záložná zmluva nie je absolútne neplatným právnym úkonom pre rozpor s dobrými mravmi. V tejto súvislosti poukázal na proces kontraktácie. Žalovaný sa k tomuto uzneseniu odvolacieho súdu písomne vyjadril (č. l. 198-199). V postupe odvolacieho súdu preto dovolací súd nezistil tvrdenú vadu.

7.1.1. Pokiaľ dovolateľ v tejto súvislosti namieta, že odvolací súd svoj názor o neplatnosti právneho úkonu založil len na dôkazoch spočívajúcich vo výsluchu žalobcov dovolací súd pripomína, že na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod) a či konajúci súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

8. Napokon dovolateľ vadu podľa § 240 ods. 1 písm. f) CSP dôvodí aj tým, že odvolací súd neodôvodnil, na základe čoho posúdil ako prípustnú žalobu o určenie neplatnosti zmluvy, pričom ak tento typ žaloby subsumoval pod niektorý z prípadov upravených v § 137 CSP, neuviedol, o ktorý druh išlo.

8.1. Z preskúmaného rozsudku vyplýva, že odvolací súd v bode 39. riešil procesnú prípustnosť žaloby o určenie neplatnosti záložnej zmluvy, pričom vysvetlil aj nepoužitie ustanovenia § 137 CSP, z dôvodu rešpektovania legitímnych očakávaní strany, aké tu mohli byť v čase podania žaloby.

9. Dovolací súd z dôvodov vyššie uvedených vadu podľa § 420 písm. f) CSP nezistil.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP.

10. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

12. Na to, aby dovolací súd mohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr)

splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v § 431 až § 435 CSP.

12.1. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

12.2. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolací súd uvádza, že toto ustanovenie dopadá len na takú právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil, t. j. vysvetlil jej podstatu a uviedol súvisiace právne úvahy spolu s dôvodmi, pre ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie a dovolací súd zároveň ešte túto právnu otázku neriešil.

13. Pri skúmaní procesnej prípustnosti dovolania a náležitého vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 CSP dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľom nastolené právne otázky uvedené kritérium nespĺňajú a ich formulácia opomína základné závery rozhodujúce pre právne úvahy odvolacieho (i prvoinštančného) súdu. Pre záver o tom, že ide o právnu otázku, kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor sporovej strany, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca. Právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 CSP.

14. Dovolateľ nastolil v dovolaní tri právne otázky (bod 3. tohto uznesenia), od vyriešenia ktorých podľa jeho názoru záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci a ktorú mal odvolací súd vyriešiť nesprávne, pričom takto položené otázky ešte neboli v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešené. Dovolateľ síce jasne a zrozumiteľne uviedol v dovolaní konkrétne právne otázky, avšak odvolací súd (a ani súd prvej inštancie) sa nimi nezaoberali.

14.1. Dovolateľ nastolil otázku, či sa aplikuje na právny vzťah založený záložnou zmluvou, zabezpečujúcou úver poskytnutý podnikateľovi analogicky § 52 a nasl. OZ, ak je záložcom fyzická osoba. Dovolateľ zdôraznil, že princíp analógie podľa § 853 ods.1 OZ sa použije výlučne na občianskoprávne vzťahy, v danom prípade išlo o obchodný záväzkový vzťah, kde možno postupovať výlučne podľa ustanovení Obchodného zákonníka. Odvolací súd ale výslovne v bode 25. rozsudku uviedol, že záložná zmluva nie je spotrebiteľská a žalobcom nemožno poskytnúť ochranu spotrebiteľa podľa § 52 a nasl. OZ. Odvolací súd nerozšíril interpretáciu § 52 OZ aj na záložcu, ktorý je fyzickou osobou, v prípade ak sa zabezpečuje úver poskytnutý podnikateľskému subjektu. Odvolací súd aplikoval § 39 OZ a vyslovil, že v rozpore s dobrými mravmi je aj zmluva, v ktorej záložný veriteľ ako profesionál s osobitným postavením na trhu úverov, garantovaným Zákonom o bankách nevyvážil v procese kontraktácie nerovnováhu spôsobenú neskúsenosťou a menšou vyjednávacou silou záložcov, a to zvlášť v prípade, keď je zálohom obydlie záložcov. Odvolací súd pri interpretácii § 39 OZ použil analogický výklad súladu právneho úkonu s dobrými mravmi s ochranou spotrebiteľa.

14.2. Pokiaľ sa dovolateľ pýtal, či odporuje dobrým mravom záložná zmluva uzavretá za účelom zabezpečenia podnikateľského úveru v prípade, ak je záložca, ktorý nie je zároveň dlžníkom,

zamestnancom dlžníka, ani táto otázka nebola predmetom riešenia poskytnutým odvolacím súdom. Odvolací súd nerozšíril interpretáciu § 39 OZ aj na záložcu, ktorý je zamestnancom dlžníka, v prípade ak zabezpečuje úver poskytnutý podnikateľskému subjektu. Odvolací súd vyslovil, že zmluva odporuje dobrým mravom, pretože záložcovia boli v procese zriadenia záložného práva na ich byt zneužití úverovým veriteľom i dlžníkom, ktorí sledovali iba svoje vlastné obchodné záujmy. Pričom zdôraznil, že zo skutkového stavu je neprehliadnuteľný pracovnoprávny vzťah záložcu - žalobcu 1/ a úverového dlžníka, kde došlo k zneužitiu dôvery a závislosti zamestnanca voči zamestnávateľovi.

14.3. Ani tretiu položenú otázku (Je banka povinná pri zabezpečovaní podnikateľského úveru skúmať, či je záložca zamestnancom úverového dlžníka a v prípade pozitívneho zistenia realizovať kontraktačný proces rovnako, ako keby išlo o spotrebiteľa?) odvolací súd neriešil a nebola ani podstatná pre rozhodnutie vo veci. Odvolací súd uviedol, že žalovaný s ohľadom na jeho postavenie ako profesionála s osobitným postavením na trhu úverov venovať väčšiu pozornosť svojim zmluvným partnerom, osobitne ak je zálohom obydlie záložcov a ich detí.

15. Dovolací súd uzatvára, že nastolené právne otázky odvolací súd neriešil, preto v tomto prípade dovolateľ v dovolaní nevymedzil právnu otázku, na ktorej riešení odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Dovolací súd je prísne viazaný otázkou vymedzenou dovolateľom, nemôže ju modifikovať ani prispôbovať (II. ÚS 291/2021). Dovolacia argumentácia z uvedených dôvodov nepredstavuje vymedzenie podstatnej právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 písm. b/ CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

16. Z vyššie uvedeného vyplýva, že dovolanie dovolateľa nie je dôvodné a z uvedeného dôvodu preto ho dovolací súd podľa ustanovenia § 448 CSP zamietol.

17. Dovolací súd rozhodol o trovách dovolacieho konania podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP. Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalobcovia mali plný úspech vo veci, dovolací súd im tak priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.